

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ВАТ «ПИВО-БЕЗАЛКОГОЛЬНИЙ КОМБІНАТ «РАДОМИШЛЬ»

Вступ. Ринкові умови діяльності підприємств вимагають прийняття оптимальних управлінських рішень щодо визначення обсягів виробництва, обрання цільових ринків реалізації продукції, що передбачає ефективність використання всіх видів ресурсів підприємства, їх оптимальну структуру, від якої залежать фінансові результати і фінансовий стан підприємства.

Ринок вимагає швидкого реагування на зміну господарської ситуації, пов'язаної з використанням ресурсного потенціалу, та його впливу на фінансовий стан підприємств. У цих умовах зростає роль аналізу ресурсного потенціалу підприємств.

Постановка задачі. Метою роботи є розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення методики аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу у взаємозв'язку із системою показників роботи підприємства. Для досягнення цієї мети у роботі передбачено виконання комплексу взаємопов'язаних завдань, головними з яких є:

- розкрити об'єктивний характер змісту та сутності економічного, виробничого та ресурсного потенціалу, обґрунтувати концептуальну інтерпретацію даних понять в ринкових умовах функціонування економіки;

- дослідити особливості технології та організації виробничого процесу підприємства з метою визначення її впливу на ефективність використання ресурсного потенціалу;

- обґрунтувати методичні підходи до розрахунку показників ефективності використання ресурсного потенціалу та внести пропозиції щодо її вдосконалення з урахуванням конкретних умов функціонування підприємства;

- визначити стан та тенденції розвитку трудового потенціалу, потенціалу основних засобів й матеріальних ресурсів підприємства як основи ресурсного потенціалу, що дасть змогу визначити їх сукупний вплив на фінансові результати;

- розробити оптимізаційні моделі структури ресурсного потенціалу, які сприятимуть підвищенню ефективності його використання на підприємстві та прийняттю управлінських рішень.

Методологія. В основу методології дослідження покладено системний, комплексний підхід до вивчення економічних явищ та процесів господарської діяльності промислових підприємств. Під час написання диплому були використані наукові праці українських та зарубіжних вчених-економістів із проблем дослідження методів аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств і фактичні дані підприємства ВАТ "Пиво-безалкогольний комбінат "Радомишль".

Методологічною основою дослідження став діалектичний підхід до наукового пізнання. Для реалізації мети дослідження використаний економіко-статистичний метод визначення середніх та відносних величин (для дослідження закономірностей розвитку і показників ефективності); економіко-математичний метод (для дослідження взаємозв'язків між показниками роботи підприємства та розробки моделі оптимізації ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства).

Результати дослідження. Об'єктом дослідження є ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства ВАТ "ПБК "Радомишль".

Предметом дослідження є методичні підходи до аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства пивоварної промисловості.

В роботі було здійснено дослідження сучасних методик аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу та вивчення господарської діяльності підприємства ВАТ «ПБК «Радомишль».

1. Проведений факторний аналіз потенціалу основних засобів показав, що підприємство має високий рівень забезпечення основними засобами.

В 2005 році велика питома вага активної частини та високий рівень оновлення основних засобів забезпечили отримання більших прибутків та збільшили обсяги доданої вартості. За проаналізований період рівень валової доданої вартості на 1 грн. основних засобів на підприємстві із середньорічною вартістю основних засобів 9 791, 255 тис. грн. становив 0,59 грн. в 2004 році, а в 2005 році при середньорічній вартості основних засобів 9 943, 499 тис. грн. зріс до 1,28 грн.

2. Проведений аналіз потенціалу трудових ресурсів показав, що на даному підприємстві внаслідок встановлення нового обладнання та устаткування, та відкриття нових ліній виробництва виникла потреба у додаткових робочих місцях, яка була забезпечена прийомом на роботу у 2005 році додатково 105 працівників, в тому числі робітників збільшилось на 96 осіб, службовців збільшилось на 9 осіб. За рахунок цього чисельність працюючих на підприємстві у відсотках збільшилась на 34,5%.

Підприємство працювало успішно та змогло перевиконати план з обсягу випуску продукції на 20%.

Цьому сприяла висока продуктивність праці на підприємстві та зниження її трудомісткості. За результатами нашого аналізу продуктивність праці загалом по підприємству зросла на 108%, а трудомісткість було знижено в порівнянні з минулим роком вдвічі. Зростання продуктивності праці на підприємстві відбулося за рахунок автоматизації виробництва та удосконалення організації виробничих процесів.

У цілому, підприємство у звітному періоді було повністю забезпечене трудовими ресурсами. Рівень кваліфікації працівників відповідає необхідному, так як на підприємстві переважна більшість персоналу працює за фахом та має середню спеціалізовану та вищу освіту.

Відповідним етапом аналізу забезпеченості підприємства робочою силою є вивчення її руху. Для вивчення руху робочої сили розраховуються коефіцієнти обороту з приймання та зі звільнення, а також коефіцієнти плинності, стабільності загального обороту. Розрахунок показує, що коефіцієнт загального обороту на досліджуваному підприємстві збільшився у звітному періоді на 8 %, коефіцієнт обороту з приймання збільшився на 28,8 %, коефіцієнт обороту зі звільнення знизився на 42,7 %, коефіцієнт плинності кадрів знизився на 41,0 %. Ці зміни на підприємстві є позитивними.

3. На основі факторного аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів встановлено, що в 2005 році підприємство збільшило матеріальні витрати на виробництво продукції втричі, це відбулося у зв'язку зі збільшенням обсягу виробництва продукції. В 2004 році підприємство витратило 13 194,543 тис. грн. на виробництво продукції вартістю 19558,90 тис. грн. В 2005 році обсяг матеріальних витрат склав 39 194,522 тис. грн., що дозволило виготовити продукції на суму 54 740,59 тис. грн.

Собівартість готової продукції в 2004 році склала 15 953,84 тис. грн., в 2005 році цей показник збільшився до 45 712,87 тис. грн.

Отже, показники матеріаломісткості в 2004 році на підприємстві ВАТ «ПБК «Радомишль» становили 67%, а в 2005 році матеріаломісткість виготовлення продукції зросла до 72%. Це пов'язано з тим, що в 2005 році підприємство збільшило асортимент продукції, матеріаломісткість якої значно перевищувала матеріаломісткість продукції, що виготовлялася в 2004 році. Відбувся запуск виробництва нових видів пива, а саме пшеничного пива Пшеничне «Крісталл» та Пшеничне «Еталон». Також до виробництва було залучено цех виробництва соків.

В 2005 році передбачалося, що матеріаломісткість продукції становитиме близько 75%, проте в поточному році цей показник вдалося знизити на 3%. Це відбулося у зв'язку зі зниженням закупівлі собівартості сировини та матеріалів, що є обернено пропорційною до обсягу закупівель.

Отже, частка матеріальних витрат у собівартості продукції значно впливає на результативні показники ефективності виробництва.

Підприємство ВАТ «ПБК «Радомишль» використовує продукцію нафтогазової промисловості (газопостачання) та електроенергію. Вартість цих витрат у загальному обсязі виробництва складає приблизно 0,63% та 0,6% відповідно. Ціни на електроенергію протягом 2004-2005 років суттєво не змінювалися, тому вартість затраченої енергії залежала лише від кількості годин її використання. Підприємство в 2005 році збільшило обсяги виробництва, а отже зросла і кількість змін та годин роботи цехів, що прямо пропорційно вплинуло на кількість спожитої електроенергії.

Висновок. На основі комплексного дослідження в роботі обґрунтовано теоретичні, методичні та практичні засади аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства.

У результаті наукових досліджень набули подальшого розвитку:

- трактування економічної суті ресурсного потенціалу, зокрема зазначено, що ресурсний потенціал – це наявність на конкретну дату в суспільному виробництві відповідних засобів виробництва, трудових ресурсів і відповідної їм системи управління (потенціал управління);
- факторний аналіз елементів ресурсного потенціалу. На відміну від використовуваних методик у дипломній роботі в систему факторів введено додаткові результативні показники.

Отже, проведений аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства ВАТ «ПБК «Радомишль» та вивчені можливості підвищення ефективності роботи промислових підприємств можуть бути використані для подальшого ефективного розвитку виробничих підприємств, що забезпечить стабільність в діяльності підприємств, узгодженість використання всіх видів ресурсів та забезпечення їх економії.

Література

1. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 525 с.
2. Савицька Г.В., Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2005. – 662 с.
3. Фінанси підприємства: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 4-те вид., перероб. – К.: КНЕУ, 2002. – 571 с.
4. Офіційний сайт Корпорації «Рідна марка».
5. Матеріали підприємства.